

ชื่อนวัตกรรม : เตาเผาถ่านไร้ควันจากถังเหลือใช้

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางซัชชัญญาณัฐ สหพันธ์ธนศ

ประเภทนวัตกรรม : ☒ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation)

☐ นวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation)

☐ นวัตกรรมบริการ (Service innovation)

สาขาที่ประกวด : การจัดการสุขภาพชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อม

จังหวัด : กำแพงเพชร

อสม.ดีเด่นระดับ ☒ เขต ☐ ภาค ☐ ชาติ

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

การเผาถ่านเพื่อเก็บไว้ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับประกอบอาหารในครัวเรือน เป็นสิ่งที่ทำสืบต่อกันมาอย่างยาวนานหลายชั่วอายุคน แต่ปัญหาที่พบจากการเผาถ่าน คือ ปัญหาหมอกควันไฟ กลิ่นเหม็นควันไฟ ฝุ่นละออง PM 2.5 และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชน คือ การเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ ดังนั้น อสม.ซัชชัญญาณัฐ สหพันธ์ธนศ จึงคิดค้นวิธีที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยคิดค้นนวัตกรรม “เตาเผาถ่านไร้ควันจากถังเหลือใช้”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนแปรรูปวัสดุเหลือทิ้ง เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก P.M 2.5 และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ ที่เกิดจากการเผาถ่านในหมู่บ้าน
3. เพื่อส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนให้ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนการดำเนินงาน (ระบุขั้นตอนของการจัดทำ/รายละเอียดนวัตกรรม/ระยะการดำเนินงาน)

1. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการ ได้แก่ถัง 200 ลิตร ที่ไม่ใช้แล้ว และอุปกรณ์อื่น ๆ
2. ให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องการทำเตาเผาถ่านไร้ควัน
3. แผนแพร่ประชาสัมพันธ์รูปแบบการใช้เตาเผาถ่านไร้ควันให้ครัวเรือนที่สนใจ
4. สรุปผลและประเมินผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการดำเนินงาน พบว่า หลังจากการนำนวัตกรรมมาใช้ในหมู่บ้านที่รับผิดชอบตั้งแต่ปี 2566 จนถึงปัจจุบัน พบว่าประชาชนที่ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจมีจำนวนลดลงตามลำดับ คือ ปี 2567 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.12 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ดังตารางแสดงข้อมูลโรคในระบบทางเดินหายใจ

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร ในเขต	อัตราป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ ก่อนการใช้		อัตราป่วยโรคระบบทางเดิน หายใจ หลังการใช้ ๓ เดือน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๒๕๖๓	๒๐๕	๒๕	๑๒.๒๐	๒๕	๑๒.๒๐
๒๕๖๔	๒๑๐	๒๗	๑๒.๘๖	๒๔	๑๑.๔๓
๒๕๖๕	๒๑๕	๒๔	๑๑.๑๖	๑๙	๘.๘๔
๒๕๖๖	๒๒๙	๑๕	๖.๕๕	๑๐	๔.๓๖
๒๕๖๗	๒๓๕	๕	๒.๑๒	๒	๐.๘๕
๒๕๖๘	๒๒๙	๕	๒.๑๒	๑	๐.๔๓

นอกจากนี้ ประชาชนมีระดับความพึงพอใจในนวัตกรรม อยู่ในระดับดี โดยมีความพึงพอใจในการช่วยลดปริมาณมลภาวะทางอากาศ และไม่มีผลต่อภาวะสุขภาพถึงร้อยละ 100 รองลงมาคือ ขั้นตอน วิธีทำง่ายไม่ยุ่งยาก ร้อยละ 90

ข้อคิดเห็น	ดี		พอใช้		ไม่ชอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑.ขั้นตอน วิธีทำง่ายไม่ยุ่งยาก	๔๕	๙๐	๕	๑	๐	๐
๒.มีประโยชน์ สามารถใช้ได้จริง	๔๓	๘๖	๗	๑๔	๐	๐
๓.ช่วยลดปริมาณมลภาวะทางอากาศ และไม่มีผลต่อภาวะสุขภาพ	๕๐	๑๐๐	๐	๐	๐	๐

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นจุดเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนและชุมชนอื่นที่สนใจ
2. ประชาชนสามารถผลิตถ่านไร้ควันเพื่อลดรายจ่ายด้านเชื้อเพลิงในการประกอบอาหาร
3. ประชาชนมีทักษะในการเผาถ่านไร้ควัน
4. ประชาชนมีรายได้เสริมจากการผลิตถ่านไร้ควันจำหน่าย

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ความร่วมมือของคนในชุมชน

โอกาสในการพัฒนา

1. พัฒนาต่อยอดนวัตกรรมให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
2. ขยายเครือข่ายในการทำงาน รวมทั้งพัฒนาระบบการจัดการสุขภาพชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวมร่วมกับหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน
3. ขยายผลการดำเนินงานให้ครอบคลุมระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด
4. จัดตั้งธนาคารขยะระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล

6. สร้างผู้นำแถวสองให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ (ยุว อสม.) ให้มีการดำเนินงานด้านสุขภาพและการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ดูแลสุขภาพของคนในชุมชน ที่ติดต่อไป

ภาคผนวก

